

Se vede două ori în săptămână: Joi și Duminică; era când va prinde importanța și a celorlalte, va eși de trei sau de patru ori în săptămână.

Prețurile de prenumerațiune.

pentru Austria:

pe anu întregu 2 fl. v. a.
diugetate de anu 4 fl. v. a.
„ patraru 2 fl. v. a.

pentru Romanii și străinatate:

pe anu întregu 12 fl. v. a.
„ diugetate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau speditura; câte vor fi nefrancațe, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

XXXX

Pentru anuție și alte comur și uni de interesu privat — se respunde câte 7. cr. de linia; repetirile se facu cu prețiu scadutu. Prețulu timbrului câte 30 cr. pentru una data se antecipa.

Invitatie de prenumerațiune

la

ALBINA.

Sufla în lun'a lui iuliu, candu tôte abonamentele de pre semestrulu primu și trimestrulu alu doilea expirara; provocându de cu onôre pre toti domni prenumerați ai nostri de acêta categoriă, cari inea nu-si renôira abonamentele, se grabesca a si le renôir, pentru ca se nu fimu necesitati a li surerumpe expedarea foiei; cu o cale provocându pre toti câti ar dori a intra în numerulu prenumeraților și cetitorilor nostri, se binevoiesca a ne onora cu prenumerațiuni nôue.

Prețurile remanu și mai departe ale moderate, ce se vedu în fruntea foiei, și — recomandâmu și asta data tramiterea banilor prin avise sau asemnate postale, cari oferu tôte doritele inlesniri.

Multi dintre dnii prenumerați ai nostri de pre I. semestrul nu ni s'au însinuatu inca. Li rogâmu se grabesca pana sanatemu în stare a li completâ nrui. — Redactiunea.

Pesta, in 26 iuliu n. 1871.

Adi, dupa ce lherulu s'a limpedit, rămâu a luâ conșcintia și noi despre înșetatiunea guvernului franceșu factu în Italia și de santulu parinte din Roma.

Sunt două săptămâni de candu foile anele dupa altele reprodusera unu feliu de Nota diplomateca a dlui Thiers catra ambasadorulu Francei din Italia (cari unii i dau form'a de epistolă a dlui Thiers de a dreptulu catra pap'a), prin care în multe cuvinte, pre scurtu se respica că — santia sa se nu contedie pre nici unu ajutoriu alu Francei, ci acomodandu-se impregiurarilor, se caute a se impacă cu Italia; căci — demnitatea și vedit'a sa pontificale numai în Roma i pôte fi salvata, pre candu în Francia Santitatea sa ar fi supusu legiloru civili ca veri care privatu.

Curendu acestu actu în adunarea natională fû dechiaratu de apocrifu, adeca de o scornitura. Apoi episcopii Francei, incuragiatu prin acêst'a, incepura a tramite adunarei nationali adrese și provocatiuni, ca se decretedie întrevinere în Italia în favôrea poterei lumesci a santului parinte. Acum tôte lumea asteptă cu încordare se veda, cum va se se pronuncia guvernulu în acêta cauza? — Alalta-ieri desbaterea avu locu și — dlui Thiers însusi apucă ocașiunea și se dechiară.

Elu, dupa cum ni aduce unu telegramu destulu de lungu, incepû cu a condamnă politic'a nationalitatiloru prin carea — Italia și Germania s'au unitu, și Francia fû isbita la pamentu și despoziata. Dar adause, că acum, dupa ce Italia a devenitu poterica și se bucura de simpatia statelor, interesulu Francei pretinde se traisca bine cu Italia. Prin urmare pap'a se nu astepte întrevinere armata, ci se se multimesca cu o garantia a nedependintiei acordate de camer'a Italiei. Francia — se armedie și se-si perfeptiunedie poterea armata, nu inșă pentru resbelu, ci pentru de a-si conservă la naltime rangulu între staturi.

Va se dica: Santulu parinte se nu mai contedie nici la Francia ci se se impace cu sôrtea sa! —

Alegerile municipali în Parisu inca se terminara, dar dintre 80 de reprezentanti numai 31 esira cu majoritate de voturi, și pentru 49 are se urme balotagiu. Cei alesi mai toti apartienu par-

titei republicane moderate și conservative, numai unulu este radicalu. —

În Spania Serrano n'a fostu în stare a compune ministeriu conservativu; deci chiamatu de Regele, Zorilla a compus unulu, cevasi mai liberalu.

De unu scurtu timpu de câte-va săptămâni, „N. Fr. P.“ din Viena, sor'a de cruce a dualistelor nôstre magiari și magiarone, nu mai scimu a câtea ôra vine a plesni — domnilor steponitori magiari ai nostri în facia, tradârile loru din trecutu, contra trombuli și Monarchiei. Numita fôia profita chiar de tôte ocașiunea, pentru de a aretă, ce conduită perfida, ce trecutu peatosu este la spatele ônteniloru, cari astadi dispunî de Monarchiei, roiescu sortile poporaloru.

Toturi mai vertosu sunt, pre cari „N. Fr. P.“ dosclinitu le etedia si le apostrofa: *detronarea și juramentulu din 1849 în Dobritiemu; pactulu încheiatu — nu scimu candu, cu Bratianulu, pentru cederea Transilvaniei spre consolidarea țierei romanesce*, (despre care pactu numita fôia în nrulu seu de dominec'a trecuta dice că — s'ar fi subscrișu chiar de contele Andrassy și de generariulu Klapka;) în fine *formarea legiunelor magiari în Italia și Prusiu — contra Austriei*, prin cari a mulu la 1866 s'ar fi medilocitu daunôs'a și rusinôs'a pace de la Praga!

Tienemu că dês'a amintire a acestoru critice momente din vieti'a și din trecutul dloru steponitori ai nostri de astadi, nu se face fora destula cauza; caus'a intrêga inșă — n'o pricepemu, — de cumva nu va fi necasulu dloru centralisti din Viena, pentru că fratii loru de cruce, domni magiari, nu li stau cu destula energia intr'ajutoriu în lupt'a loru contra c. Hohenwart și slaviloru de dincolo! — Ce e dreptu, domni magiari sunt ai naibei; ei cum observara că Hohenwart lucra cu si dupa voi'a Monarchului, se ferira d' a-i face impedecari, și asiă camaradii centralisti germani remasera preda nôuei presiuni de susu!

Dar dnii centralisti germani — dupa noi, tocmai n'au causa d'a se superă pre camaraderia magiara pentru acêta — intielêpta conduită a loru; ea este pur'a morala practica a nemtilor nostri, este invetiatur'a cascigata chiar în scôl'a politica a Vienei. Au la 1865 — 1868 nu întoemai astfelu s'au portatu dnii centralisti germani facia de Romanii din Transilvania, cari — ca nisce copii mici, li se incrediusera ca la ômeni de omenia! Dar pre rutenii din Galitia — de câte ori i-au vendutu lesiloru!!

Inșă — alt'a e, ce pre noi ne înteresedia, și pentru care noi luâm notitia de aceste aparitiuni; noi, intru interesulu programulu nostru pentru viitoriu, am dorî se scimu: *daca este ceva adeveru în insinuatiuneu, că dnii c. Andrassy și Klapka au încheiatu și subscrișu candu-va unu pactu — cu Bratianulu seu veri cu cine, pentru cederea Transilvaniei Romaniloru?* — În acêta privintia ni-ar trebui unu picutiu de lumina, deca s'ar află cine se ni-o dee — din Buda-Pesta, seu din Bucuresci, seu ori de unde! —

Dincolo preste Laita, c. Hohenwart — precum se vede, mereu dar resolutu și continua desvoltarea politicei nôue și inca secrete. Contele Agenoru Goluhowski pentru a trei-ôra este numitu Guvernatoru în Galitia. Chiamarea lui la potere este de a dreptulu contra politicei nemtilor centralisti, dar departe d'a satisfacere pe vr'unu poporu! Elu este aristocratul incarnatu și — pre dibace intru a

utilisă, nici de câtu inșă calificatu d'a ferici poporulu. Elu — acum câti-va ani, a fostu unu mare spinu în ochii Rusiei, în câtu acêst'a de a dreptulu a reclamatu atunci contra asediarei lui de Guvernatoru în Galitia. Remane deci a află: deca acuma scrupulii Rusiei vor fi încetatu, seu că — Austriei, de candu a începutu a cochetă cu Berlinulu, nu-i mai pasa ge Russia!

Pertractarile de impacatiune cu cehii se continua, dar fora ostentatiune. Unii credu că ele au ajunsu la unu punctu greu, ce nu se pôte devinge; alții erasi dicu că — lumca va se fia surprinsa de rezultatu, carele curendu are se devina publicu. Noi — asteptâmu.

Unu dnu corespundinte din Bihoru ni face unu lungu calculu despre siansele ce au romanii la reorganizarea acelu comitatu. A calcululu lungu, rezultatu scurtu e, că în acelu comitatu cu 235,000 de romani și 225,000 de magiari, romanii pre langa încordarea tuturor poteriiloru abia vor fi în stare a scôte din 600 de reprezentanti — o a patra seu a cinea parte, adeca vr'o 120 — 150 de ai loru. Dintre cele 300 voturi virile ca greu vor avé a dicea parte, adeca 30; și dintre alesii prin alegetorii conserisi la 1868 pentru dieta, din caus'a impartirii rele a cehiloru și conserierei și mai rele a alegetoriloru, intru asemenea numai prin multa staruintia vor poi scôte 100 — 120.

De aci urma că — întielegintia nôstra de acolo, d'a-nôptea trebuie se luere, ca se nu remanemu cu totulu de rusine!

De mane în 8 zile dejă se incepu la Aradu marile desbateri a supr'a actelor de impacatiune cu serbii. Joi se va tien Consistoriu plenariu pentru cestiuni de cea mai mare importantia, la carele deci toti 42 de membri sunt pottiti specialu. Vineri și sambeta apoi se vor incepe conferintiele pregatitorie pentru domineca, candu Sinodulu se va deschide formalu și va luâ tôte în pertractare. Dnii deputati nu pârda din vederé aceste mari interese, pre cari noi numai le-am indegetatu obiectivminte în fôia nôstra, ne potendu voi se le desbatemu pana a nu fi deschis Sinodulu, pentru ca nime se nu ni pôta impută tendintia de preocupare, avendu noi ferbintea dorintia, ca Sinodele nôstre se essamine și se decida fora cea mai mica preocupatiune, și se ié ele respunsabilitatea în facia presentelui și viitorului pentru statoririle definitive. —

Dupa cum ni spune corespundintia nôstra din Neoplanta, ce urma mai la vale, și pre cum vedemu și din protocolulu stenograficu, pre carele tocmai ni-lu aduce „Zastava“ de dominec'a trecuta, în seditia Congresului serbescu de luni în 5/17 iuliu, reportulu și intrêga încararea Delegatiunei serbesce în caus'a de complanare cu romanii — s'au încuviintiatu în unanimitate, — totusi nu fora opoșitiune și mari impedecari din unele parti. Multi cereau ca caus'a inca o data se se desbata în conferintia: unii pretindeau ca ea se se amene pana se vor pronuncia mai antaiu sinodele romane a supra-i. Dar miserabilu chiar fû ataculu ce se fece din partea dlui Petru Cernovicu. În scurtu elu dise:

„Congresulu nu pôte încuviintia unu actu ce nu este terminatu; fiindu că romanii n'au avutu impoterire d'a-lu încheia definitivu; din care cauza nu trebuiă se ne lasâmu cu ei nici în pertractari. Ei numai au voitu se exploredie, că — ce li vomu dá, apoi acum va se urme erasi licitatiune. Ei potu se primésca

cele 300,000 ce li oferim, dar totu o se caute cu procesu manastirile, apoi — manastirile sunt ale nôstre!“

Cine ôre va fi inspiratu pre acestu dnu a nume venitu de la Pesta, ca se turbure apă, plesindu în ea ca unu copilu micu!?

Conferintia secreta se tienu, dar ea nu dură o ôra și redeschidindu se seditia publica, dlu deputatu Dr. Ștefanu Pașovicu fece propunerea:

„Maribatu Congresu se ié spre scriptia ouștulu în locôloru despre lucrările Delegatiunei serbesce și serbesci, și propunerile și ofertele facute prin Delegatiunea serbesca celei romanesce în privintia complanarei, se le încuviintodie și primésca de ale sale.“ — Acêta propunere se primi fora contradicere. —

La acêta ocașiune, fiindu că în susu citat'a seditia a Congresului serbescu, la desbaterea generală dlu Dr. Suboticiu aretă cumca invoirile în privintia fonduror din Carlovietu și din Buda-Pesta sunt favorabili serbiloru; dar mai vertosu, fiindu că unii pre demni domni conationali ai nostri, cari, pre-cum cunoscutu este, ne iubescu de se-ar mancă de vii, — în gur'a mare stăru prinso-cietati că — *conditiunile de impacatiune de estu timpu sunt mai rele pentru noi, de câtu cele ce ni se oferiau la 1865, dar pre cari — Babestu le-a respinsu, pre candu acum er elu a primitu ceste mai rele*, — venim a constatâ aici duoua adeveruri positive: a) că la 1865 prin sum'a de 250,000 fl. ce oferă Congresulu serbescu, se cerea espresu că se fia complanate și pretensiunile nôstre în privintia manastiriloru, prestensiuni, pre cari romanii le pretinuiu la 300,000 fl.; b) că Babestu nici la 1865 n'a impedecatu impacatiunea, nici asta data n'a întetit'o și recomandat'o pe temeulu ofertelor serbesci. Atunci casi acuma, Babestu si-a pusu tôte astenêl'a intru a lumina și informă, intr'un'a și alt'a parte, fora ca se-si vré arogă vr'unu votu decisivu în vr'o cestiune ôresi-care. De altmintrelea Sinodele eparchiali se vor convinge despre tôte pre deplinu, și — gurele cele rele — deca vor avé rusine se vor rusinâ. —

O crisa în Anglitora.

Despre Anglia se dice, că — „este guvernata și splotata de 10,000 de familii.“ Adeca, cele 25 de millioane de locuitori ai Britaniei-mari și cu colosalele colonii și venituri, tôte le utilisedia unu micu numeru de familii, familii, devenite la valôre și influentia și potere prin — *manopere politice, rafinate*.

(Dast'a se nu ne prinda mirare. Prin alte țieri și monarchii este acêta proportiune și mai sentibila si rusinôs'a pentru poporu. Buna ôra despre Austro-Ungaria, cu 36 de millioane de locuitori, se scie si s'a constatatu din destulu, cumca este impilata și utilizata, adeca stepanita, de abia vr'o mia de familii!)

Destulu că acele 10,000 de familii aristocrate și plutocrate ale Angliei, prin feliu de feliu de medilôce s'au ingrigitu a-si asecură dominiulu în țiera — pentru pururia, cum dicu ômenii; intr'alte si prin aceea, că au introdusu de secli si sustienu pana astadi dreptulu d'a face numai ele pre conducetorii, pre comandantii armatei. Cum acêst'a? Asiă că au facutu marfa din tôte gradurile seu posturile de oficeri la armata.

Tôte gradurile, dar mai vertosu de la capitani și maiori în susu, au fostu espuse vendiarei și cumperarei. La vendiare — firesce cei de la guvernulu au avutu influentia, la cumperare — firesce fiii lordiloru și preste totu ai aristocratiloru cu stări mari au datu mai multu. Se dice că statulu a cascigatu prin acêta specula millioane, cari inșă indirecte er au intratu în pung'a celor 10,000 de familii,

căci posturile de ofițeri mai nalti sunt foarte bine dotate în Anglia.

Decursul și experiențele reșelilor mai nouă însă — feceră și pre guvernului angli a se îngriji mai mult de — capacități în armată, pentru că se dovedește pre eolantă, cumca în fine totu capacitățile decidu și aci casi ori unde în luptă. Deci guvernul puse pe măsuri parlamentului un proiect de lege pentru reorganizarea armatei, și în acestu proiect propuse stergerea negociatōrii cu gradurile s'eu patentele de ofițeri, și introducerea avangimentelor dupa merite și capacitate.

Casa Comunilor, adeca a Representanților țerei, sub impresiunea reșelului franco-germanu, primu cu mare majoritate billulu guvernului; dar casa lordilor — respinse! De multu timp nu s'a observat atatu agitata acasta casa — și acolo ca preototindeni — a a mumiilor adormite și impetrite în rugina trecutului. Pre candu alta data în casa boierilor angli nu se infacisiedia de catu câte 5 — 15 membri, și acestia implinescu nalt'a funcțiune de controla a legelatiunei, — la asta ocaziune se infacisiera 280, și se luptara pro și contra, de deșteptara atentiunea publica în tota Europa, și billulu, cu o majoritate de 30 de voturi, fu trantitu!

Ce avea acum să faca guvernul? A se retrage pentru votulu lordilor — nu este îndatnatu și n'ar avé logica; a aștepta pana la anul și a renou billulu, însănu atatu catu a amenă reorganizarea armatei, ce — ér nu-i da mana; fiindu deci că vinderea gradurilor în armata nu se basă pe vr'o lege ci numai pe usu și ordinatiuni, guvernul se puse și *Medi-loci de la Regina o ordinatiune, prin carea — de la viitor'a luna novembre, acestu ruginitu usu se desfintiedia.*

Acum se vedeti agitatiuni și alarma! Mai tota diaristic'a striga în gur'a mare, că guvernulu dlui Gladstone — a calcatu dreptulu constituționalu, celu putienu în spiritulu s'eu principiu, servindu-se de octoare într'o cauza în carea parlamentulu a discutat de já și nu s'a potutu întielege. Toti striga că — prin acasta s'a provocatu ca de peru o crisa constituțională; toti dicu, că ministeriulu trebui să aștepte timpulu și să pasiesca conformu usului parli amențariu.

Atatu de rigurosi sunt anglii în principia-lelor de constituțiune!

Dar — treb'a s'a facutu. În forma guvernulu a avutu dreptu, și deca opiniunea publica se va convinge că mesur'a a fostu necesaria și folositor'a, ea se va molcolmi, concedendu aplicabilitatea assiomei politice: „*Salus reipublicae suprema lex.*” Destulu că — și în Anglia, acasta mai impetrita muma aristocratica, democrat'a prin tôte medilócele resufa și se afirma!

Si totusi la noi domni stepanitori magiari lucra oblu și — tragu sperant'a că vor reser și impinge poporale cu vr'o suta de ani înnapoi! Seraca lume, pre a cui mana a datu Imperatul țerei! —

Imprumutul Regimului magiaru.

Pre candu guvernulu Romaniéi a deschisu subscripțiune pentru unu imprumutu de 78 milioane lei pentru scopulu d'a complană detor'a flotante: totu atunci și guvernulu magiaru ié imprumutu de 30 s'eu 40 milioane fl, în argintu, pentru acoperirea deficitelor anilor trecuti (deficite ce la timpulu lor se negau!) și spre completarea vechiului imprumutu pentru comunicatiuni, pentru drumuri de feru și canale. Si guvernulu magiaru s'eu fia în negociare pentru cursulu realu de 75%; numai catu, pre candu în Bucurasi interesele sunt 8%. aici la noi sunt 5% scutite însă de contribuțiune. Dar și aceste 5, la noi sunt mai grele de catu cele 8 în Romania, pentru că este s'eu se platésca în argintu, pre candu veniturile țerei sunt în hartia, ér fluctuatiunea cursurilor argintului la noi este neprecalculabile. Si imprumutul ungurescu este de loteria, casi alu Romaniéi, de catu refuzarea aceluia prin trage-re la sorti, se aiba unu restimpu mai lungu, pare-ni-se de 35 de ani, pre candu celu românesc se platesce în terminu de 20 de ani. — Dupu tôte asiá ni se impare, că înca mai mare este camet'a de 5% în Austro-Ungaria, de catu cea de 8% la Dunarea de diosu, unde interesele legali sunt 10% și 12%.

Diferinti'a deci pana aci nu e mare între ambele imprumuturi. Cea mare ar fi că pentru imprumutul romanu se léga o ipote-

ca de 400 mosii de statu, cu tôte venitele lor! Apoi — deca se va adevéri, că imprumutul rom. se acopere în țiera, prin poteri bancali și private ale țerei, atunci — *imprumutul Romaniéi este în favóre.* Aici la noi de já s'a facutu o coalitiune de bancari — mai vertosu din strainatate, cu Prusia în frunte, pentru imprumutul regimului magiaru.

Vai de Ungaria deca ea va ajunge pre man'a berolinesilor! Apoi — imprumutul de facia, dupa cum se suna, a și devinitu în man'a bancarilor din Berlinu.

Romania a patit'o o coticariulu *Sroussberg*, și — s'eu o feréca Ddiu s'eu mai aiba de a face cu ajutoriu nemtescu!

Ér cei-ce au bani, și ar dor'i a si-i baga în imprumuturi de statu, dupa cele aretate — potu se aléga ca si'n pere moi. —

Pesta, în 10/22 iuliu 1871.

(an) Cu mare și adunca superare vedemu, din unele foi straine, dar și din pretiutulu nostru „*Teleg. Rom.*” cumc'a istori'a infratirei din Brasiovu înca nu si-a versatu destulu veniculu a supr'a causei n'ostre nationale!

Pre candu între dnii *Baritiu* și *Braunu* duoi veterani venerabili ai luptelor nationale, a isbucnit conflictulu, catu se póte de ordinaru, în publicitate, din Sibiu se pune în miscare o manifestatiune — pentru serbatórea de infratire și cu unu protestu formale contra dechiaratiunei desavunatórie a unei p'arti considerabile din intieliginti'a Sibiului.

Apoi s'eu nu rida lumea, și a nume contrarii nostri de noi!

Nu potemu s'eu pricepemu: cum, în ce privintia, pentru care interesu s'au potutu aflá genati dnii: *Panovicu*, *Dr. Boncia*, *Maximu* etc. etc. prin acea dechiaratiune, contra carei ei protesta!

Si-apoi nu vedu fratii nostri, ea — frumosu insirati cum sunt sub protestu, cauta se descepte în totu cetoriulu credinti'a că facu ce facu ex offo?!

Dar rogu-ve, fratiloru: ce vreti prin testulu vostru? Nici mai multu, nici mai pu-tienu, de catu — totu acee ce au pretiusu și Dechiarantii. „*Egalitate nationale, impartirea sarcinelor și folóselor patriei de o potriua între toti fii patriei;* — dar óre nu acasta ce-remu toti?!!

Ce e diferinti'a? — E, că unii credu cumca — *s'eu d'amu man'a, s'eu ne imbracianu și se pap'amu bine cu dui unguiri*, apoi s'eu li s'eu nemu că ce ni-ar fi dorinti'a că ei ca ómeni de omenia ni vor implini de sicuru acea dorintia. Alti érasu dnii: dar nu vedemu noi din totu trecutulu nostru, dar nu ni spune istori'a cu o mie de esemple, că poteriile dilei, poporale, familiile, individu domnitori, nu impartu nici o data de buna voia avantajiale póterii cu — *popórele supuse lor*, ci numai prin pretensiuni cu tóta energi'a, sustienute și aperate dieci de ani cu tóta consecinti'a, cu cele mai mari sacrificia, pana si cu sange, se indupleca a cade, și a mai dá si altora!

Ei bine, fratiloru; de, s'eu dicemu că istori'a și esperiintiele n'ostre mintiescu, că noi suntemu mai intiepti decatu totu trecutulu: ei bine, dar așteptati înca pana se vedeti încoronate de succesu încercarile Brasiovenilor; apoi — deca ele vor fi încoronate, pre eum ei cu dreptu aștepta pe temsiulu promisiuniloru ce li s'au facutu, — atunci de, s'eu mai urmámu și alti a face casi ei; macar că nici atunci nu este sicuru urmarea politica, cumca dnii stepanitori pre toti catu li intindu man'a fratiesca, de asemenea îi vor remunera.

Dar — cogete-se unu picuti fratii protestanti din Sibiu și de prin pregiuru: ce rusine și si mai mare dauna și caintia pentru ei, ca romani de omonia, deca manifestatiunea lor, în locu se servésca și înainte caus'a, ar fi tocmai din contra numai unu actu menitu d'a intari pre domni stepanitori intru politic'a loru impilatória!

Cetiti, pentru Ddiu, foile magiare și germane ale guvernului și partitei sale, și ve convingeti despre mortisi'a și nerusinat'a loru afirmare, că — pre teritoriulu santului Stefanu, (Transilvania) nici că mai essiste,) tôte poporale, tóta lumea este multiamita!

Ce ajuta că — demnulu „*Teleg. Romanu,*” organulu ce apera cu atâtea arguminte și infratirea din Brasiovu și manifestatiunile pentru aceea, că „*Tel. Romanu*” scrie la articli lungi, pentru de a dovedí, că — ni lipsece egal'a îndreptatire și că „*cu vorbe ea nu se mai póte amendá si cá — avemu detor'a și*

noi Romani a conlucrá din tôte poteriile la ajungerea egalei îndreptatiri perfecte!“

Dice „*Tel. Rom.*” că — se conlucrámu „*in modu demnu și nobilu,*” — bine, care este acelu modu demnu și nobilu? A ne infrati și pupá cu domni stepanitori — ab invisis?? Stim. „*Tel. Rom.*” carele — feresce d'oméne! se fia diletante polition, cum i placé a apostrofá pe alti, va sci face ager'a deosebire, între *postulatele partecidari, ale individiloru*, cari — da, prin infratiri și oaciurii se satisfac de comunu, — totu de un'a cu intentiunea rezervata, ca se deservésca nu pentru, ci contra poporulu, — și între *pretensiunile conditiuniloru de desvoltare și emancipare nationale ale unui poporu!*

Incheiu, cu rogarea, cu conjurarea: Pentru numele lui Ddiu și alu onórei n'ostre, domnilor, — se fimu mai socotiti, mai cercuspecti și solidi!

Adunarea generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu,

fiindu a se tiené estu timpulu în 7 augustu st. n. în orasiulu Fagarasi, și astfelu apropiandu-se, venimu a aretá si noi pre scurtu *Ordinea lucrárilor*, statorita de comitetu pre cum urmédia:

I. Siedintia.

1. Membrii se aduna la 9 óre și tramitu o deputatiune pentru invitarea presiedinteli.
2. Presiedintele infacisindu-se deschide adunarea.
3. Se alegu 3 notari ad hoc.
4. Se alege o comisiune pentru socoti și reportare a supra-le pe mane-di.
5. Asemenea un'a pentru primirea de membri noi.
6. Asemenea un'a pentru preliminarea bugetului.
7. Un'a de 7 membri pentru essaminarea motiuniloru.
8. Se face reportulu generalu despre anul espiratu.
9. Se asterne bilantiulu; asemenea se repórta specialu despre colectele pentru Academi'a de drepturi.
10. Se areta starea bibliotecei.
11. Se incepu disertatiunile.

A II. Siedintia.

1. Se continua disertatiunile.
2. Se desbatu reporturile comisiuniloru.
3. Urma proiectele și motiunile.
4. Se otarece locul și timpulu adunarei pe urmatoriulu anu. —

56/871.

Comitetulu Centralu pentru serbarea intru memori'a lui Stefanu celu Mare.

Stimate Domnule Bedactoru! Binevoiti a dá publicare urmatoriiei liste de contribuiri:

Pentru serbarea de la Putna. *)

*) Stimatele Redactiuni romane sunt rogata a reproduce! —

Au contribuitu: Dlu Stamate 10 fl. — Dlu Bratianu din Lipsia 6 taler; dlu Adamu P. Camborianu 15 fl.; fratii teologi din Caransebesiu 8 fl. 60 cr., dlu Teod. Serbu din Caransebesiu 1 fl., Dlu Teod. Calinescu 40 cr., Dn'a Eufrosina Pietrovski din Bucovina 2 fl., dn'a Maria Pietrovski 1 fl., dn'a Eufrosina Patrasiu 1 fl., dna Zuzia Ciupercovicu, 1 fl., dn'a Ecaterina Leviechi 1 fl., dlu Catichetu gr. cat. din Sirete 1 fl., dn'a Cleonia Hustiu 1 fl., dn'a Juliana Petrasiu 2 fl., dlu Georgiu Giurgiuvanu 20 fl.; — prin dlu Dr. Miescu din Lugosiu: dnulu Teod. Popu 2 fl., dlu I. Janculescu 2 fl., dlu Petru Catruscu 1 fl., dlu Aronu Damaschinu 1 fl., dlu Filipu X 1 fl., dlu Dr. A. Maniu 2 fl., dlu Traianu Neagoe 1 fl., Dr. Jos. Miescu 1 fl., dlu Joane V. Rusu, prot. gr. cath. în Sibiu 3 fl.; Dlu parochu din Brasiovu B. Baiulescu o colecta de 8 fl. v. a. — Sum'a 87 fl. v. a. si 6 talerí.

Alte publicári vor urmá.

Viena, în 20 iuliu 1871.

Pentru Comitetu: *Joanu Slaviciu,* secretariu.

Seni ierte domni!

frati și amici, cei-ce din Aradu, Ciacova, Temisóra, Oravitia și Samu-Nicolaulu-mare se grabira a ni adresá dechiaratiuni, critice și condamnari în privintia insultelor ce ni se fecera dintr'o parte cunoscuta, — s'eu ierte că suntemu siliti a donegá pentru asta data ori-ce

publicare mai înainte în „*Albina*” în acasta cauza, macar s'eu atare subscrisa de sute s'eu mii, cum se dice despre cea din Temisóra.

Tienemu că — de já am scrisu pre multu și am datu miserabilitate pre mare însemnatate. Suntemu deplinu multumiti cu — satisfactiunea ce Onorabilulu Publicu insuai si va luá, ér scrierile ce ni le tramite, le vomu pastrá de aperare la timpulu. — De duoi ani de dile totu mereu am pusu la o parte atacurile personale în contra „*comediantiloru nostri*”, macar cu câte date positive se fia fostu ele spriginite; — pentru că n'am potutu voi s'eu facemu inamiciloru nationali placerea, d'a ne luptá mai multu între noi, de catu contra lor; — deci nici acum nu potemu fi de altu cugetu, și — repetimu, nu atacurile nici chiar inaultele persónei n'ostre, ci — desonórea ce ni s'eu facu utu ele natiunei în ochii strainiloru, — a fostu ce ne-a indignatu și constrinsu a intrerumpe pentru unu momentu tacerea. Alt'a ar fi deca infuriatii nostri antagonisti ar vré se dispute cu noi, în limba solida si seriósa — despre vr'o cauza nationala, s'eu vr'o fapta a n'ostre publica ce dora nu li-ar veni la socotéla. Aci — în tóta ór'a stámu spre servitiu. Dar s'eu nu incepu ca alta data cu — a ne injurá și condamná de perfidi și tradatori, apoi a ne provocá s'eu ne justificámu. Cu ómeni de acasta logica morala si maniera — nu vomu intrá în vorba! —

Baia de Crislu cott. Zarandu în iun. 1871.

În 13, 14 și 15 a curintei, s'au tienutu essamele în junele nostru gymnasium gr. or. din Bradu, cu unu resultatu atatu de bunu, în catu toti cei de facia, fora deosebire de nationalitate și religiune, au fostu în celu mai mare gradu suprinsi, și se intreceau intru a felicitá pe profesori si pe directore; — și acasta ni-a implatu sufletulu de bucuria; căci bine acimu, că de la in florirea și buna-starea acestui institutu nationalu depinde viitoriulu acestui comitatu, curatu românescu. Si — precum se vede, cei de la potere înca pricepu acasta, dar ei — în locu s'eu se imbucure, precum ar fi detoriisti'a unui guvernulu adevératu patrioticu, dreptu, și iubitoriu de cultura și civilizatiune, s'eu intrista și s'eu nisuescu a pune pedece, și — de ar poté a-lu sterge cu totulu de pe faci'a parlamentulu. Firesce căci dloru nu-lu privescu de institutu de cultura, ci de unu impedecamentu mare alu magiarisarei, alu magiarisarei planuite preototindeni, deci și în acestu comitatu curatu românescu! — Si — de câte ori domni viséza și se socotu a magiarisá comitatulu Zarandului, junele nostru gymnasium, ca o n'alu ca se pune naintea lor, și, inarmatu cu sabi'a lui Traianu, li dice unu Veto! seriosu; li dice: *pana voiu trat eu, acestu scopu în comitatulu Zarandului voi nu-lu veti ajunge, macar de a-ti denuimi 100 de comiti supremi magiari, și totu atati presiedinti de trianualu, ba de veti compune magistratur'a intréga totu din magiari, — comitatulu Zarandului totu comitatu romanu va remané!* Astfelu apoi se trediescu dnii din visulu loru amagitoriu și din dulcea loru ilusiune — nu li remané sentiulu de o amara amagire!

Cumca guvernulu cu tôte diragatoriele de statu, cu toti sateliti sei și cu diurnalistic'a magiara, de candu a ajunsu la potere n'a lucratu alt'a de catu — punendu tôte în miscare pentru d'a magiarisá,*) — credu că dintre noi nime n'are indoiéla, ér în casu candu cineva ar avé, cetésca numai cu atentiun' legea despre nationalitati, despre instructiunea publica, despre organizarea justitiei, despre organizarea municipalor, s'eu ori care alte legi aduse sub guvernulu magiaru, fia chiar despre cladirea vr'ouu drumu de feru, și în tôte cetoriulu va vedé ca unu firu rosu tragendu-se tendinti'a de magiarisare,**) și de apesarea și exploatarea majoritatei prin minoritate.***)

Deca va luá cineva în mana ori care foia magiara, nu cetesce alt'a de catu batjocuri si

*) Aci trebuie si protestámu cu tóta solenitate! Tóta lumea soie că — stepanitori nostri înca si de altu scopu — mai realu s'au ingrigitu și se ingrigescu cu tóta staruinti'a, d'a-si imple adeca pungele! — Red.

**) Repetimu: si de adunarea de milioane! — Red.

**) Éta că adevérulu isbucnesce pre nári, deca nu vré s'eu spu ni gur'a! „*Bani, bani, bani,*” ast'a e scopulu; chiar si magiarisarea e numai spre acestu scopu. De susu pana diosu, politic'a specula totu la pung'a poporiloru. — Red.

amenintari in contra tuturor celor ce cutedia a scrie sau a vorbi in alta limba; batjocuri si amenintari in contra negustatorilor si meseriasilor ce cutedia a tiene firme in alta limba de catu in cea magiara; ba ce e mai mult, faimosul marele liberal si democrat (?) de la „Ellenör, pana acolo a dus'o, de in f'oi'a sa, prin care votesce a civilisat, provoca pe magiari, se bata cu corbaciulu in publicu pe publicistulu germanu Zimmermann, carele a cutediatu a face atenti pre germani, se nu se lase a fi magiarisati! — Si apoi acesti ömeni inea vorbescu si scriu de fratietate, de dreptate, de cultura si civilisatiune! Rus. ne se li fia!!

Candu deputatii romani in diet'a Ungariei au cerutu ajutoriu din visteria statului pentru unu fondu de teatru nationalu, majoritatea a diu ca pe acestu scopu nu se pote da ajutoriu de la statu, dar se cera pentru scöle si de siguru se va da. S'au cerutu apoi numai 4000 fl. pentru gimnasiulu din Bradu, si 4000 fl. pentru gimnasiulu din Beiusiu, majoritatea dietei inea cu coriteulu Deák Ferencz in frunte, a denegatu acestu ajutoriu promis de ei; — candu apoi unii si altii dintre ei fusera intrebati de deputatii romani, ca — cum de si fransera promisiunea, ei respuusera ca reprezentantia gimnasiului din Bradu avea detorinta d'a rogä pe ministrulu de cultu si instructiune publica, ca se primisca in bugetu ajutoriulu cerutu pentru gimnasiulu din Bradu, si pe viitoriu se face astfelu cäci fora tota indoiela ministrulu li va ascultä rogarea si camer'a va votä ajutoriulu. Representantia gimnasiului precum am scrisu in 3 iuniu a. c. (v. di Albina Nr. 46.) a substernutu asemene rogare ministrulu de culte si instructiune publica, inea inceputulu lunei lui iuniu, dar — ce se vedi! Ministeriulu a refusat rogarea reprezentantiei, si precum sciu din fonte siguru, a si tramis'o reprezentantiei indreptu cu resolutiunea ca nepotendu-se da locu, ajutoriulu cerutu nici pe an. 1872 nu s'a luat in bugetu, pentru d'a se propune camerei!

Pentru ca inea cineva se nu ougete ca naltu ministeriu magiaru, fora destula motivare ar fi respinsu cererea reprezentantiei gimnasiului romanu, eta publicu aci inträga acea motivare care suna: „Dupa ce preliminariulu bugetulu pentru an. 1872 este dejä incheiatu, rogarea nu se pote lua in considerare. (Fi don! dloru Ministri. Nu vi e rusine de — de — de voi insi-ve candu ve vedeti in oglinda, ca sunteti cu tipu de omu!! — Red.)

Este inea neadeveru ca preliminariulu bugetulu ar fi fostu incheiatu; e si imposibilu acest'a; pentru ca preliminariulu municipialoru pe 1872 nici nu sunt cerute, cu atäta mai putienu asternute si desbatute la guvern, si fora de acestea bugetulu guvernului nu se pote incheia; — asiä acestu pretestu alu ministeriului este numai de paru smecitu, inea pre reu nimeritu; dar n'a avutu ce face, cäci altulu mai bunu nu a potutu adä, — apoi chiar se fia asiä cum dice, ajutoriale extraordinarie, si acesta rubrica, dupa natur'a ei, pana la presentarea bugetulu in camera, nu pote se se incheia, era camer'a, de presentu fiindu in ferii, cine nu scie ca pana asta-di bugetulu nici nu s'a potutu presentä camerei! — si, vedeti, totusi si astu-feliu de guvern, cu astfelu de ömeni, inea vorbesce, si vorbesce multu de — dreptate, fratietate, de cultura si civilisatiune! O vai de noi, si vai si de aceea tiära. ce are unu asemenea guvern!

Pe langa tote aceste nedreptäti ce ni se facu pe tota di'a cu redicäta, si pe langa tota serac'a nöstra, noi vomu sustiene gimnasiulu romanu din Bradu; si asiä, pe langa tote nedreptätile, pe langa tote apesările si nisuintiele de magiarisare ale guvernului, comitatulu Zarandului totu comitatu romanu va remane in vecii veciloru, Aminu! — Ilie.

Neoplanta in 10/22 iuliu 1871.

(Congresulu serbescu din Carlovetiu) continua totu mereu a lucrä, fora ca cineva se pote prevedé incheierea sa. Reportulu Delegatiunei in privintia punctelor de invoieä cu Romanii, in siedinti'a din 5/17 iuliu se deslegä, primindu-se la propunerea deputatulu Dr. Stef. Pavloviciu cu unanimitate tote ofertele facute romanilor. — Doue cestiuni au costatu multu timpu si multa frecare, si tocmai sunt pe tapetu naintea Congresului: stramutärile pretinse de guvern in proieptulu statutulu org. alu Congresului si — despre alegerea de patriarchu fora mai de parte amenare. In prim'a privintia Congresulu de nevoia se va

acomodä, si a si inceputu a se acomodä celu putienu in unele puncturi pretensiunei guvernului, dar pe langa reserva; in a dou'a privintia majoritatea congresului ar fi plecata a primu se aläga, dar — dlu Dr. Miletiü din Vatiu prin „Zastawa“ si prin unii putieni credintiosi ai sei, ce i urma cu consecintia de feru, pune tote in miscare pentru d'a impedeä alegerea. Elu intr'unu articlu alu seu mai nou, mersa pana a face grele imputatiuni Congresului ca — nu-lu asculta. La motivulu popiloru si alu guvernului, ca — alegerea de patriarchu tre-bue intetita, fiindu ca este ne-aparata trebuintia d'a se chirotoni denumitulu episcopu pentru Bocca-Catarului, — respunderu simplu ca, deca santirea acestui eppu nu se pote amonä, apoi — de, facea-se prin Metropolitul romanu Siaguna!

Eu nu sciu, ce ar face domni serbi la Congresu, deca ei n'ar avé fondurile la dispozi-tiune! cum s'ar scii ei organisä — fora atät'a potere de banu, candu la ei totu pasulu si pa-ragrafulu costa sute si mii!!

In fine ve rogu se luati mai desu no titie de tonulu si limbajulu foiloru serbesci de aici, cari — deja prevestescu stramutäri si crise mari in Imperiu.

„Narodu“ buna öra, organulu dlui Dr. Suboticiu, intr'unu articlu de astadij, intitulatu: „Intra media-di si media-nopte,“ se sprina curatu si repicatu astfelu: Din luptele nöstre, continuate multi fani cu magiarii pre campulu politicu, intru interesulu nationalitatiei nöstre noi serbi facuramu esperinti'a ca — cu magiarii ori ce transactiune este neposibile.}

Tre-bue deci se ni intörce-mu privirile intr'alta parte si — fia prin pressa, fia macar prin fapta, se ne alipimu de astfelu de fapori, cari vor pune naintea magiiloru alternativ'a: Se aläga intru a peri, sau a multumä pre nationalitäti.

Eta unde a ajunsu spiritulu nationalu la fratii serbi; dar domniloru magiari par' ca nici nu li pasa, ei cu forti'a mana lucrurile acolo, ca si romaniloru se nu li remana decäta a se aruncä in braciule ori-carui, numai ca se scape de ei! Li a luatü Ddieu mintea! —

Timisiöra in 16 iuliu st. n.

(Despre alumneulu romanu nationalu din Timisiöra.) Nu va trecé multu timpu, candu are se se tienu indatinat'a adunare generala a „Alumneului rom. nat.“ si ajungendu acest'a, numitulu institutu er va dovedi ca si in acestu anu inea a produsu putienele frupte. Fi-va on. Publicu multiamitu cu aceste frupte, ori ba. acest'a inea nu se scie, nici se pote spune nainte, merita inea la tota intemplerä, ca in momentulu presente, in tumultulu afaceriloru nationali-politice si religionarie, ce atragu atentiunea intregi natiuni a supra-si, merita se ne oprimu unu momentu si la acestu institutu nationalu filantropicu si de cultura, se ne ocupämu putientelu cu elu ca se nu ni ese cu totulu din minte.

Ce este „Alumneulu nostru nat.“?

Este unu institutu filantropicu nationalu de cultura. Ca institutu nationalu filantropicu, este Alumneulu asilu talentelorü celoru mai alese, cari, lipsite fiindu de medilöcele material recerute pentru dezvoltarea lorü, — ar trebui se apuna si se se perda pentru totdeun'a. Este deci mantuitoriulu de peire alu talentelorü rari nationale, fora de cari natiunea ar perde forte multu, era progresulu ei in cultura s'ar amenä cu multi ani, döra cu seculi; este cu unu cuventu: o garantia a culturei nationale, — abstragendu de la folösele special ale studintiloru ce cresc in treasulu.

Ce este cultur'a, si a nume cea nationala? Este ea öre necesaria, imperativa, chiar conditiune de vietiä pentru natiunea romana? — credu ca altii mai chiamati de cätu mine, de multu au respunderu si ca dulceä natiune — de multu a inceputu a pricepe; deci me marginescu numai la aceea ca „Alumneulu“ este institutu nationalu romanu, filantropicu, pentru cultura.

Acuma dara fie-mi permisü a intrebä:

Deca si cum prosperäza acestu institutu?

Nainte de tote tre-bue se observu, ca desi am onöre a fi membru in comitetulu numitulu institutu, nu vorbescu oficiosu, ci numai ca persöna privata me voiü ocupä de cestiune si ca atare voiü respunderu.

Precum sum informatu, si pre cätu sciu si din reporturile de anii trecuti, Alumneulu nostru nu progresäza, dara nici nu progresäza, ci stagnäza! Candu este vorb'a de progresu, este in intielesu duplu, adeca: institutu ca atare progresäza, candu capitalele lui se inmul-

tiescu si devinu suficiente ca se-i asigure essistintia eterna; si era progresäza in privintia producerei fruptelorü sale. In ambele privintie dara s'ar recere se progresäza cu pasi aseme-nä, deca este ca se corespunda mentiunei sale. Stagnarea, ce o amintii mai susu, se constatäza numai in privintia progresului in intielesulu primu; cäci in Alumneulu se sustienu totu cäte 8 studinti intr'unu anu, casi la inceputu; inea venitele, contributiunile publicului abia ajungu spre acoperirea acestoru spese, si nu mai remane nimicu, ca din candu in candu se se capitaliseze, se se inmultiesca capitalulu fundatiunulu! Era deca am reduce si spesele spre ajungerea scopulu acestui'a, adeca deca s'ar intretinut mai putieni alumnisti, atunci indäta de ce nu aduce fruptele indatinat pan' acuma, ar inceptu regresulu formalu, carele ar fi forte periculosu si intristatoriu!

Resulta dara din acestea, ca se ne in-cordämu poteriile numai cu ceva mai multu, si scopulu se ajunge, pe incetu lu, dara siguru.

Er daca ar interesä pe cineva se scie si mai multu despre acestu institutu, ar trebui se intrebe: Öre pana unde se estinde binefa-cerea acestui institutu? Este institutu menitu pentru provinci'a mai de apröpe numai, ori pentru romani preste totu? cum se adminis-träza averea lui?

La acestea, bunule cetitoriu, respunderu statutele institutulu, si ratiociniale dlui presie-dinte, in calitate de casariu. Statutele pretindu de la cei ce vräu se intre in institutu: „se fia romani de nascere, lipsiti de medilöce material, cu talentele cele mai bune, si se cerceteze ori gimnasiulu de statu, ori atare scöla reala ori comerciala din Temisiöra.“ Va se dica ori ce tineru romanu sub söre, intre conditiunile de susu, pote inträ in Alumneulu! Era daca cineva ar dori se scie, cum se essecuta, statutulu cu privire la conditiunile de susu? acelu-i a voiü spune ca — intre alumnisti actuali 8 la numeru, doi insi suntu din acestu comitatu, era siese sunt din alte comitate, si nu pentru ca in-uecstu comitatu nu s'ar adä competent, ci pen-tru ca comitetulu a alesu pe cei ce au fostu mai seraci, si mai talentati, ne luandu in conside-ratiune loculu nascerii lorü.

Eca dara doväda, cumca „Alumneulu rom. nat. din Timisiöra“ essista pentru toti tinerii romani, si prin urmare este indreptatitu a cere ajutoriu — de la toti, intru interesulu tuturorä.

Si cum dara se pote, ca institutu se stagnäze, cäci ast'a este semnu reu, fiindu ca dupa stagnare de comunu vins regresulu?

Unii ömeni „rei de gura“ imputa nati-unei, ca e „focu de paia“ se inflacara indäta pentru causele nationale, dara i se si stinge zelulu totu astfelu si asiä n'ci o intreprindere nu o scöte deplinu la cale.

Eu din parte-mi nu afla neci de cätu in-temeiata acesta imputare, ci sum convinsu ca serman'a natiune este focu pentru tote causele sale, dara unu scie biät'a unde se-si dee denariulu mai antaiu, cäci lipsita, despoiata pana la osu cum este ea, apoi din tote pärtile i se cersiesce ajutoriu, er statulu cuprinde fora mile partea sa, in fine si elementele ceriului par ca s'au conjuratü contra cascigului ei, si-i trimitu candu o calamitate, candu alta, un'a mai grea de cätu alt'a; pana candu de alta parte fruntea ei emancipata, poterea ei libera, desi, binecuvën-tata de la Ddieu cu tote bunatatile pämentesci, — siede cu bratiile pe peptu-si — bagsäma inea nu s'a desceptatu din somnulu greu, inea nu-si cunöscé chiamarea si detorinti'a.

Deci dara se voiü numai si tote se pó-tu face, in loculu regresului pote inträ progre-sulu, numai natiunea se potöscä; cäci denariulu seracului este totu asiä de placutu lui Ddieu ca sut'a bogatulu, si nu se cere de la nime ca se jertfäca mai multu de cätu pote, fara scädere pentru sine. —

Au döra este cutare jertfa ce ar fi mai placuta lui Ddieu si natiunei de cätu denariulu ce se jertfäscé pe altariulu culturei si alu pro-gresului nationalu? Eu asiä credu, ca jertfa lui Avramu, carele in lips'a berbecelui erä se-si jertfäscä pe uniculu seu fiu, nu pote se fia fostu mai generösa si mai placuta lui Ddieu, de cätu jertfele d'acum pentru scopurile cul-turei nationale; cäci pre cum atunci credinti'a in Ddieu erä celu mai mare tesauru pentru generatiunea d'atunci, asiä in timpulä presente cultur'a si nationalitatea este tesaurulu celu mai scumpu pentru generatiunea nöstra.

Se spriginimu dara cu totii Alumneulu rom. nat. din Temisiöra. P. Rotariu.

Illustrate! Sa dlu Episcopu alu nostru can-du a introdusu conferintiele invetiatoresci in die-ces'a Caransebesiului a indreptatu catra pr. onor. dni Protopresbiteri ca inspectori distric-tuali de scöle, unu circularu cu datulu 3 apr. 1866 Nr. 516, unde intr'altelu, sub punctulu 3 se dice: „Sä-mi faci cunoscutu ca: care comu-na este pusa in mediloculu districtulu sco-lariu alu pre onor. DTale, si ca afla-se in aceea comoditätile recerute pentru aceste conferin-tie? — er de nu s'ar afia, ca — unde ar fi se se tienu aceste conferintie mai cu inlesnire pen-tru caletori'a si celelalte trebuintie ale inveti-atoriloru din districtu?“ — Dreptu-aceea din acestu punctu de manecare, si

considerandu, ca loculu tinerii conferin-tieloru pentru districtulu Oravitiei, a fostu de la inceputu totdeun'a Oravitia, — forte nepo-trivitu spre acestu scopu, fiindu la maginea di-strictulu; mai departe

considerandu ca invetiatorii distric-tului de Oravitia, la conferintiele de anu au decisu, ca conferintiele de acestu anu se se tienu in Boccea montana, era nu in Oravitia, — mi ieu libertate a trage a supra acestora atentiunea pre onor. d. Protopresbiteru si Inspectoru sco-lariu din districtulu Oravitiei, si a-lu rogä, ca se le ie in consideratiune, cäci — este tuturoru nepriceputu lucru: Cum facia de acestea pre onor. DSA a potutu conchiämä conferintiele din acestu anu erasi in Oravitia, si nu in Boccea-montana, precum invetiatorii in cea mai buna contielegere au fostu decisu?

Unu invetiatoriu.

Radna, in 9/21 iuliu 1871.

(Cum unu barbatu zelosu pentru cultur'a nationalu, scie a o medilöci si a ingagiä intregu poporulu nostru pentru ea!)

Ieri in 20 iuliu avuramu o dia de insäm-natate si de bucuria, pre carea vomu tine-o lungu timpu in viua memoria.

Orasielulu nostru Radna e locuitu in majoritate precumpenitöria de romani, sunt in-sa si siocati, germani si magiari, cari, asiä dicendu, mai numai o mana de ömeni, de vre o 6 ani predomniä formalu preste romani, si asiä ei tota onörea, totu meritulu si-lu insusiau pentru ori-ce prosperare seu naintare in co-muna, si — tote folösele singuri le trageau. Bietii romani, respinsi si retrasi de la vieti'a publica, nu se poteau bucura nici macar de acelu favoru, ca se-si pote alege ei unu jude comunalu din sinulu seu; pentru ca inimicii lorü seculari totu mereu semenau intriga si discordia intre ei, ei insisi erau parasiti de totu, fora conducetori, fora macar unu omu cärturariu carele se vré desteptä in ei sentiulu si priceperea intere-sului nationalu. Biserica nöstra se afia in cea mai misera stare, er scöla in totala decadintia, o bieta casa mica se numia scöla, intru carea abia poteau se incapa 20 de scolari, si — mai in totu anulu trebuiä se alegemu altu invetiato-rii, cäci unulu dapa altulu ne parasiau de reulu scölei si a starei invetiatoresci; de se plan-geau antistei comunali, li se dau vorbe si pro-misiuni si alt'a nimic'a. Preotiloru nu li erä iertatu nici a-si deschide gur'a pentru scöla si poporulu romanu, cäci indäta erau acusatü de — agitatori ai poporului si turburatori de pace. —

Fericitulu G. Popa recunoscu reulu a-cest'a in poporu, si unde numai potea, insufle-tiä poporulu ca se-si aläga notari de romanu, de judi comunali pre cei mai zelosi din sinulu seu, sciindu fericitulu pre bine, ca numai si numai prin astfelu de popularisare cu condu-ctori de romanu, se pote desteptä sentiulu celu nobilu in poporulu de rondu si naintä progresulu intru tote. Romanulu are unu pro-verbü ce dice: „Ori si cätu de reu, totu mai bunu este alu teu.“

Firesce, cäci ce e alu nostru, nu se pote face spre vecia inimicu alu nostru, pre candu strainulu dupa natur'a lui este dusimanu alu fe-riciei nöstre, cäci prin emanciparea nöstra elu 'si perde öi'a pre care atäta de usioru este a o mulge si tunde!

Opidulu Radna, in momentulu estremei sale lipse, dobändindu de notariu pre dlu Pav. Gorunu, unu fiu pre bunu alu natiunei nöstre, unu barbatu care nu crutia nici o usteneä, nici unu sacrificiu din parte-si numai ca se pote vedé poporulu pornitu spre inaintare si asiä demnu d'a se mesurä cu celelalte natiuni ale patriei, — prin acestu spiritulu nationalu, curatu si luminatu, potemu dice ca — a scapatu de perire! Ven. Consistoriu a grabitu a-lu alege

si de *Inspectors cercualu* alu scólóloru nóstre, prin ce campulu activitatii sale binecuvântate si mai multu se latí. Acestu demnu barbatu, in data ce se asiedí in comun'a nóstra, si vedíendu reulu de care patimiamu, se puse in contielegere cu poporulu, ilu invetiá si capacítá cu cele mai bune svaturi, i aretá folosulu ce le aduce lumin'a, scól'a, instructiunea, ilu aduse de se determiná pentru redicarea unei scóle ce astadi ni face onóre in totu comitatulu Aradului, unu edificiu pom posu si corespudietoriu scopolui maretiu, in cátu si sirainii, cari pana aci 'si bateau jocu de noi, trebue sè-si íe cacin'la! Jeri deci pentru prim'a óra in acésta frumósa scóla romana sè tienù — essamenulu anualu in presinti'a mai multoru conlocutori, in frunte cu numítulu bravu d. inspectoru cercualu. Dlu doceinte A. D. Romanu dovedi cu scolarii sei, cumea a priceputu cum trebue remunerate unei comunitati sacrificiale aduse pentru o scól'a buna si frumósa; toti se aretará incantati de progresulu celu frumosu in scól'a cea nóua! ér dlu inspectoru, cu inima idulcita de bucuria, multiami invetiatiu pentru progresulu facutu, insufletindu-lu ca si in viitoriu se pasiéaca cu asemeenea zelu. Festivitatea s'a incheiatu prin cantári natiunale. Astfelu — cu ajutoriulu lui Ddieu si prin *starúnti'a* unui barbatu demnu alu natiunei, la noi scól'a natiunala incepe a pune temeiu culturai natiunale. Acum la noi totu din indemnulu domnului Gorunu se luca pentru facerea turnulu santei bisericii si ornarea acosteia, carea pana aci, precum am spusu la inceputu, ni érá spre rusine. — Dec ceriulu asemeenea barbati tuturoru comuneloru romane, barbati cari sè nu-si cerce intru tóte numai personalulu interesu, ci sè lucre pentru fericiirea tuturoru! —

Varietati.

(*MMLoru Dlu si Domn'a Romaniei*) luara parte cátu se póte de activa la essamenelu ce se tienura estu timpu prin scólele primari si secundari, de baieti si de baiete ale Bucuresiloru. Domn'a premiá cu manele ei proprie, impartíndu cunune si cárti frumóse fetitiloru ce s'au distinsu, si de asemeenea Domnitoriulu incuragiandu prin cuvinte frumóse si prin premia pre elevi.

(*Demoasel'a Braatz*), cea mai admirabila acrobata si jocatória pe sfóra, sambat'a trecuta producendu-se in paduriti'a Aradului, de o data, din cauza neeruita inca, i se rupse sfór'a sub piciora si ea cadíu din mare naltime de a lungulu cu facia in diosu la pamentu, prin care cadere astfelu se franse, in cátu dupa diumetate de óra si-espírá sufletulu! —

(*Abundanti'a de bani!*) Pre candu in piatile de Viena si Pesta, cam de lungu timpu, ca de regula aici la noi, se sente mare lipsa de bani, din Parisu se anuncia cá acolo banii se afla in multime atatu de mare, incátu institutelu mai insemnate de bani au publicatu prin cercularie scaderea percenteloru scotiloru curinti la 2%. In Francia, pe carea resbelulu o costá la 13 miliarde, se capeta deci bani cu 2%, pre candu la noi in Austro-Ungaria abiá cu 8%! —

(*Reforma in imbracamintulu popiloru catolici.*) Precum se telegraféza din Roma, vicariulu generalu in un'a din ultimele sale ordinatiuni a permisu popiloru a portá mustetie scurte si barba englesa. Vestmentulu preotiescu e deobligatoriu numai pentru timpulu nainte de média-di, dupa médiadi se potu imbracá popii dupa placulu loru. Din partea conservatismulu papale, si acésta mica concessiune e d'a se considerá de reforma, — daca se va adevéri. —

*. *Dora D'Istria* este un'a din cele mai invetiate femei ale secolulu nostru, cunoscuta in istori'a literaturai universale sub pseudonimulu acest'a. De origine acésta erudita femeia este romana si pórtá numele de *Elena Ghica*, catra care se mai adauga numele barbatulu seu Massalsky, principe rusescu, de care de mai multi ani traiesce dejá in despartienia, nepotendu-se uní in caractere, ca findu o femeia erudita si activa, éra elu unu aristocratu lonesiu si ignorantu. *Dora D'Istria* este membr'a a tuturoru societatiiloru celoru mai renumite literarie si scientifice si presiedinte de onóre a mai multuru asociatiuni. Opurile ei sunt admirate de toti; a scrisu fórté multu si mai alesu in limba franceza, care este limba' a culturai moderne. Insusi renumítulu Humboldt s'a pronuntiatu cu recunoscintia despre naltele ei ta-

lente intr'unu opu mare alu seu, ea tratédia cu multa cunoscintia despre femeile romane din Muntenia si Transilvania. Cu cáti-va ani mai nainte, facendu una excursiune pre verfulu unu munte in Elvetia, urmata de mai multi eruditi, acolo a ridicatu cu inassi mân'a sa drapelulu patriei sale, tricolorulu Romaniei. Nu de multu a petrecutu in Con tantinopole, unde a tienutu mai multe conferintie. Unu diariu din Smirna in nrulu seu de la 2 iuniu scrie, cá in aceea dia societatea literara de acolo, numita „Heli-conu“, a arangiatu o splendida serbare in onórea presieditei sale onorofice, princesei Elena Ghica (*Dora D'Istria*). Localulu societati a fostu decoratu pomposu si sér'a a fostu iluminatu, dimpreuna cu mai multe localitati. Au participatu la acésta serbare mai multe persóne notabile, intre cari erau: metropolitulu de Myras Cyrille, consululu generalu ala Greciei, famili'a Chatri Gianacoglo si alti cetateni din Smirna. Doi membri ai societati: Smitopulasu si Paraschos au tienutu dóbe discursuri, unulu in onórea renumitei femei, alu doilea relativu la insemnatarea dilei. Cu acésta ocaziune Capogrosu Motsera a cantatu mai multe cantece natiunale cu acompaniamentu de piano. Pana la mediulu noptii, cátu timpu a duratu serbarea, localulu societati a fostu incungiuratu de multime, care din candu in candu repetiá aclamari entusiastice. — Éta dar o femeia romana, care prin strainatate face onóre natiunei si patriei sale!

(*Unu omu ce vre sè-si agonisésca avere dar nu póte!*) Dilele trecute X X. duce epistóla cu bani la posta fora a fi scriu adress'a. Oficiantele ilu intréba: „Cino este adressatulu?“ „X X.“ — respunde intrebátulu. „Si cine este tramitietoriulu?“ — „X X.“ „Asiá dara vre-unei rudeni tramiti banii?“ — „Nu, mie insumi.“ „Ce siodu mai esti DTa; apoi de ce nu-ti puni banii in busunariu, ce ii dai pe posta?“ — „Hm, Hm! respunde intrebátulu zimbíndu, — me cunóscu forte bine, si sciú cá pana mane n'asi mai avé unu cruceriu din ei, cáci sum unu risipitoriu!“ —

(*Fanatismulu religiozariu*) si-a avutu viptimele sale si in New-york, capital'a Americiei de média-nopte. Orangistii (membrii clubulu a carui scopu este aperarea si respandirea protestantismulu,) au otaritu cá vor serbá d'a de 12 iuliu cu o procesiune, ce s'a si in templatu. Catolicii fanatici inasa au atacatu pe protestanti chiar in procesiune, de unde apoi s'a desvoltatu o bataia fórté crunta, si a trebuitu se intrevina militi'a armata carea a pusicatu ageru a sup'a turburatoriiloru catolici, dintre cari au cadíutu 70 de insi, ér 150 s'au prinsu si arestatu. Dar si dintre orangisti si soldati multi au cadíutu morti, si multi au ramasu chilaviti de furi'a catoliciloru! —

(*Statistic'a cáiloru ferate.*) O fóia englesa a compusu statistic'a tuturoru drumuriloru de feru din lumea civilisáta. Dupa acestu opu pretiulu drnmuriloru de feru din Angliá ar face 502,262.887 de pondi de sterlingu (unu pondu dupa cursulu de astadi alu aurulu la noi, cam 10 fl. 50 cr. v. a.); celea din Nordu-America costau 408,245.154 de pondi; celea din Francia 315,322.878 de pondi; celea din Spania 73,487,585; celea din Austro-Ungaria 70,474.400; celea din federatiunea nemtiésca de média-nopte 169,537.869; celea din India britanica 78.377.748; celea din Germania de média-di 46,982.856; celea din Italia 76,516.154; celea din Belgiu 36,439.772; celea din Grecia 10 milióne; celea din Egiptu 9 milióne si celea din Turcia 3 milióne. Turcia deci este intru tót o cea mai din urma.

Concursu.

Nr. 85/ 871.
La scól'a comerciala si reala romana ort. or. din *Brasiovu* sunt de ocupatu urmatóriele patru posturi de profesori:
1. unu postu de profesorulu pentru sciintiele comerciale;
2. unu postu de profesorulu pentru Istori'a naturala si Fisica, atátu in scól'a comerciala, cátu si in cea reala;
3. unu postu de profesorulu pentru Chemia, (si in casu de lipsa, pentru Geometri'a descriptiva si Architectura); —
4. unu postu de profesorulu pentru Desemnul linearu si Geometri'a descriptiva.
Doritorii de a ocupá unulu séu altulu din aceste posturi, sè binevoiesca a asterne la subscris'a Eforia celu multu pana la 1 augustu st. n. a. c. concursele loru, insocte de

dozuintele prin cari sè dovedésca: a) cá sunt dupa natiunalitate romani, de religiunea ort. or.; b) cá au conduita morala si politica buna; c) cá au qualificatiunea pentru postulu la care competéza, care qualificatiune se documentéza prin testimonia despre absolvarea Gimnasiulu superioru séu a Scólei reale superióre, si prin atestatu, cá au absolvatu cu succesu facultatea filosofica la o universitate, séu unu institutu tehnicu, séu o academia comerciala. — Acei competitori, cari séu prin essamene formale, depuse la Institutele superióre, séu prin prass'a cascigata pana acuma in scóla, potu dovedi qualificatiune mai mare, vor fi preferiti.

Salariulu anulu pentru fia care profesorulu este 800 fl. v. a. inaintara la 900 fl. si la timpulu pensiune.

Candidatulu alesu de profesorulu, servescé anulu primu de proba dupa implinirea acestuia se denumescé profesorulu definitivu, dupa ce va fi depusu essamenulu proscruu de Statutulu organicu alu Bisericei nóstre ort. oriatale.

Brasiovu 5/17 iuliu 1871.

Efori'a scóleloru centrale romane ort. or.
Damianu Dateo,
presiedinte!

1-3

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii din comun'a *Straja*, in confiniulu militariu, regimentulu serbo-banaticu, diocésa Caransebasiulu, protopresbiteratulu romanu alu Versietulu, — se escrie concursu cu terminu pana la 1. augustu a. c. st. vechiu. Emolumintele sunt: o sesiune de pamentu fora platiu parochialu, birulu de la 170 de case, 38 cr. de casa, si stola cuvenita. —

Doritorii d'a ocup'a acésta parochia au a-si trimite recursele loru — adresate comitetulu parochialu, si instruate cu documentele prescise in statutulu organicu — dlu protopresbiteru Joane Popoviciu in Mercin'a, post'a ultima Varadi'a

Straj'a, in 3 iuliu 1871.

In contielegere cu Dlu protopresbiteru.

2-3 Comitétulu parochialu.

Concursu.

Se publica pentru vacant'a parochia romana gr. or. din *Dubochi-Nadosiu*, comit. temisiu, protopresbiteratulu Lipovoi, cu Terminu pan' la 7. augustu st. v. si cu Emolumintele: 1 sesiune de pamentu; birulu de la 76 de case; tacsele stolari indatinate si cortelu liberu.

Suplicele, provédiute cu documentele necesarie despre calificatiune si buna morala conformu presciseloru Statutulu org, sè se tramita catra subsemnatulu *Comitetu parochialu din Dubochi-Nadosiu*. In contielegere cu dlu Protopresbiteru districtualu. —

2-3 Comitétulu parochialu.

Concursu.

Pentru postulu de capelanu langa imbe-tranítulu parochu Georgii Popoviciu din *Marcezháza*, Comit. Bihorului, Protopres. Oradei-mari, cu beneficiulu anualu 1/3 din 3/4 párti de sesiune, birulu tosu atáta de la 70 de case, si din stole totu a trei'a parte.

Recurentii vor avé a tramite recursurile loru instruate dupa statutulu organicu si adresate Comitétulu parochialu din Marcezháza, pana in 20 iuliu a. c. st. vechiu de a dreptulu catra scaunulu protopopescu din Oradea-mare. Datu in Marcezháza in 20 iuniu 1871.

Comitétulu parochialu.

In co'ntielegere:

Simeonu Bica, m. p.

3-3 protopresv. Oradei-mari.

Concursu.

Alegerea de invetiatoriu confesionalu gr. or. rom. la clasa de baeti din coun'a Chesintiu, efeptuina in 18 maiu a. c., fiindu anulata de catra senatulu scolaru, se deschide prin acésta de nou concursu pe diu'a de 8 augustu st. v., pentru complinirea postulu invetiatorescu vacantu in predisa comuna.

Emolumintele incopciate cu acestu postu sunt: 176 fl. 82 cr. v. a.; 60 meti de gráu; 14 stangeni lemne de focu; 4 lantie pamentu de aratura, gradina si cuartieru liberu.

Doritorii de a ocupá postulu acesta, sunt avisati a-si tramite recursurile loru provédiute cu documentele necesarie conformu Statutulu organicu, intra cari si testimonia de qualifica-

tiune, d'adrepulu la Comitétulu parochialu din Chesintiu pana la terminulu profiptu, candu se va essentá si alegerea. — De la recurrenti se mai pretinde sè aiba prassa si sè fia buni romani.

Chesintiu in 20 iuniu 1871.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu:

3-3 Luca Calaceanu m. p.
inspectoru scolaru cercualu.

Concursu

Se deschide prin acésta pentru postulu de Capelanu langa preotulu din *Rossia*.

Emolumentele sunt:

a) de la 320 de case a trei-a parte din veniturile stolari, si totu a trei-a parte din birulu preotiescu, care este stavelitu pe diumetate cucuradiu.

Doritorii de a ocupá acestu postu sè-si tramita recursurile bine instruate catra protopresbiterulu tractualu, pana la 20 iuliu a. c. st. v. —

Alegerea se va tiené in 25 iuliu.

Rossia, in 30 iuniu.

Comitétulu bisericiei gr. orientale din Rossia.

In contielegere cu

Georgiu Vasileviciu,

3-3 protopresv. Beiusiulu.

Concursu

Pentru ocuparea parochiei vacante *Suiugu* (Sznyogd), protopresbiteratulu *Luncii*, cottulu Bihoru, statatória din 100 de case, se escrie concursu. Emolumintele ce sunt impre-nate cu acésta parochia, sunt urmatóriele: Una vica de gráu de la casa, pamentu aratoriu de 6 cubule, cortelu liberu si stolele indatinate.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au de a tramite recursele loru instruate in intiele-sulu Stat. org. de a dreptulu la subscrisulu adm. prot. celu multu in decargerea a lortu teji septemani, incependu de la prim'a publicare a acestui concursu.

Datu din siedinti'a Comitétulu parochialu, tienuta in Suiugu la 3 iuniu v. 1871.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu:

Georgiu Besanu m. p.

3-3 adm. prot. alu Luncii.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante *Chiraiu*, cottulu Bihoru, protopr. *Luncii*, statatória din 90 de case — se escrie concursu. Emolumintele impreunate cu acésta parochia sunt urmatóriele: una vica de gráu de la o casa pamentu aratoriu de 10 cubule, cortelu liberu provédiutu cu gradina si stolele preotiesci indatinate.

Aspirantii la acésta parochia, sunt avisati de a-si tramite suplicele loru provédiute cu documentele recerute de a dreptulu la subscrisulu adm. prot. pana in terminu de trei septemani, incependu de la prim'a publicare a acestui concursu.

Datu din siedinti'a Comitétulu parochialu tienuta in Chiraiu la 2 iuniu v. 1871.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu:

Georgiu Besanu m. p.

3-3 adm. prot. alu Luncii.

Concursu

Pentru postulu invetiatorescu la scól'a confesionala gr. or. romana din *Cutina*, cottulu Carasiulu, cu terminu pan' la 1. augustu st. v. —

Emolumentele sunt: in bani gat'a 94 fl. v. a. in naturalie: 15 chible de gráu, 24 de cucurudi, 1 magia de clisa, 1 magia de sare, 15 lb. de luminári, 10 stengeni de lemne; mai sunt apoi 3 jugere de pamentu, intre cari 2 de semenatu, ér 1 fonatiu; infine cortelu liberu cu gradina de legumi.

Suplicele de concurentia, provédiute cu tóte documintele conformu statutulu org. a-deca despre studiiale facute si cursurile pedagogice si despre calificatiune si moralitate, sè se tramita pan' la terminu catra Comitétulu parochialu din Cutina.

In contielegere cu acestu Comitétu

Adamu Rosa, m. p.

3-3 Inspectoru cerc. de scóle.

Ataturámú nrului acestuia *Programulu Institutulu de creditu si de economiá „ALBINA.“*